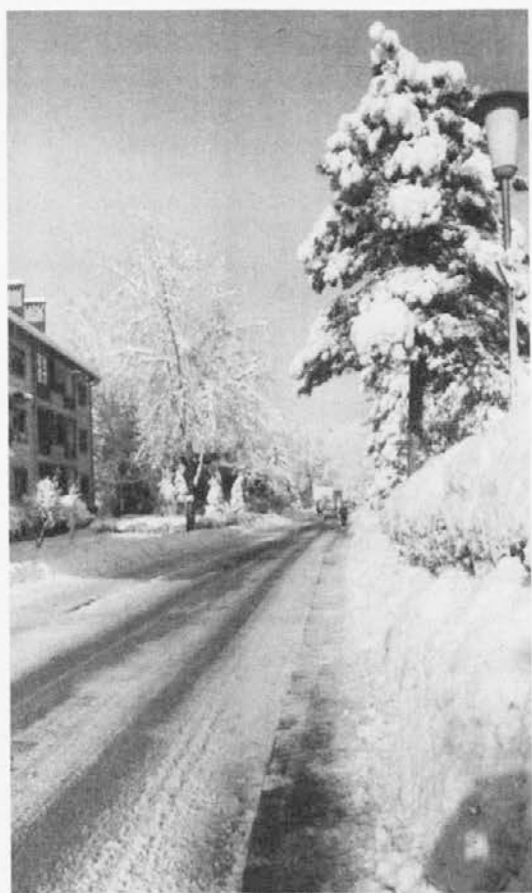

fuzinar

Leto XXXIV

Ravne na Koroškem, december 1997

št. 12

**VESEL
božič in
SREČNO
NOVO
LETO!**

JUŽNA KOREJA - zgled za evropsko jeklarstvo

Dipl. inž. Jože Studenčnik, pomočnik glavnega direktorja v Metalu Ravne, se je od 9. do 15. novembra 1997 udeležil študijskega potovanja v Korejo, ki sta ga pripravila Sekcija za jeklo pri UN/ECE (United Nation Economic Commission for Europe) in Korejsko združenje za železo in jeklo. Udeleženci zanimive ekskurzije so si ogledali več korejskih jeklarn, železarn in velikih porabnikov izdelkov iz jekla. Inženir Studenčnik je svoje vtise in informacije o korejskem jeklarstvu ter gospodarstvu strnil v naslednji zapis.

Urednica

IZJEMNO ZANIMANJE EVROPEJCEV

„Sekcija za jeklo v okviru Evropske gospodarske komisije organizira takšna študijska potovanja vsaki dve leti. Tokratnega se je udeležilo kar 68 strokovnjakov iz vse Evrope, a tudi nekaj udeležencev z drugih celin, ki sodelujejo z evropskim združenjem za jeklo. V Korejo smo poleg vodilnih delavcev Združenja odpotovali še predstavniki ministrstev, odgovornih za metalurgijo (iz Rusije, Ukrajine, Belgije, Francije, Nemčije in Mehike), zastopniki državnih združenj za železo in jeklo (iz Češke, Madžarske, Indije, Japonske itd.), predstavnik mednarodnega delavskega združenja, uredniki revij Metal Bulletin in Steel Times, generalni in tehnični direktorji (iz podjetij British Steel, USINOR, Nova hut itd.) ter predstavniki različnih podjetij, univerz in inštitutov iz Finske, Rusije, Ukrajine, Madžarske, Romunije, Turčije, Anglije, Južne Afrike, Singapurja, Avstrije, Kazahstana itd.

KOREJA POVEČUJE PROIZVODNJO JEKLA

V Seulu so nam na začetku obiska predstavili Korejsko jeklarstvo združenje - seznanili smo se z gospodarskim razvojem države in še posebej z razmerami v železarstvu oziroma jeklarstvu.

Korejsko gospodarstvo se lahko v zadnjih petih letih pohvali z nadpovprečno rastjo družbenega proizvoda (med 5,1 in 9 odst. letne rasti v tem obdobju) in dvigom bruto družbenega proizvoda na prebivalca (od 7.000 na 10.550 ameriških dolarjev).

Poleg pozitivnih gibanj pa se pojavljajo tudi negativna, kot sta, na primer, proračunski primanjkljaj (v zadnjih petih letih se je gibal med 0,4 odst. oziroma - 23,5 odst. v lanskem letu) ter zunanjetrgovinska bilanca (med 1,9 odst. in - 15 odst. lani).

Letna stopnja rasti jeklarske industrije je bila v tem obdobju od 2,3 do 2,5 odst. Primerjava korejske s svetovno jeklarsko proizvodnjo v zadnjih petih letih pokaže precejšnjo rast deleža korejske količinske proizvodnje. Leta 1992 je le-ta znašal le 3,9 odst. svetovne proizvodnje, leta 1996 pa že 5,2 odst. - kljub rahli rasti svetovne proizvodnje (od 722,7 na 751,4 milijona ton letno).

POUDAREK KOLIČINI, KAKOVOST KLJUB TEMU VZORNA

Korejska jeklarska industrija proizvaja celotno paleto izdelkov iz jekla - tako glede na dimenzije kot kakovostne skupine jekel. (V to smo se prepričali tudi ob ogledu jeklarskih podjetij.) Značilnost proizvodnje je količina in manj kakovost, vendar pa to ne pomeni, da korejski izdelki niso kakovostni, saj imajo podjetja certifikate kakovosti.

Proizvodnja v Koreji je v primerjavi z našim načinom dela drugačna - osredotočena je na zelo ozek specialni proizvodni program z visoko stopnjo avtomatizacije in z natančnim vodenjem tehnološkega procesa.

Zaradi takšnega pristopa je, na primer, produktivnost na zaposlenega v podjetju POSCO Kwangyang (drugo največje jeklarsko podjetje na svetu) znašala 3.467 ton na leto.

Pri tem je treba upoštevati, da v proizvodnjo štejejo vse dejavnosti od sprejema rude, priklad, koksam do končnega izdelka oziroma polizdelka iz valjam in kovačnic. Storitvena dejavnost poteka zunaj osnovnih podjetij. Primer: 7.500 zaposlenih proizvede letno okrog 26 milijonov ton surovega jekla, v spremljajočih storitvenih dejavnostih dela še približno enako število zaposlenih.

Splošni vtisi o korejskih podjetjih so: izjemna velikost (ob milijontonski proizvodnji je zaposlenih v obratih zelo malo, predvsem valjame pa so zelo avtomatizirane), zdi se, kot da so podjetja nova, saj so Korejci v tehnološki proces vključili vsa znanja, racionalno rabo energije, do okolja pa so v tovarnah zelo obzorni (kljub veliki proizvodnji ni opaziti dimnih plinov, ropota, umazane vode ipd., celo nasprotno: zunaj in znotraj podjetij so cvetlične gredice). V obratih je zgledno čisto in urejeno. Podjetja imajo tudi posebne prostore za sprejem gostov in scenarije svoje predstavitve.

Poleg metalurške proizvodnje, ki smo si jo udeleženci ekskurzije ogledali tudi v Pohangu, smo obiskali še obrate podjetja HYUNDAI (proizvodnjo avtomobilov in ladjedelnico, ki je druga največja na svetu). Naši vtisi so bili podobni kot po ogledu metalurgije, saj je proizvodni program zelo obsežen, pretok materiala pa velik (ladjedelnica, na primer, porabi na leto okrog 6 milijonov ton jekla). Koreja je druga največja svetovna proizvajalka tovornih ladij. Prva je Japonska, od koder prihaja več ali manj vsa tehnologija in oprema. V Koreji pa je opaziti veliko spoštovanje Japonske.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

DIREKTOR ENERGETIKE ODHAJA V POKOJ

Ponosen na dosežke in sodelavce

V začetku decembra je skupščina podjetja Energetika Ravne razrešila dosedanjega direktorja Franca Rusa, dipl. inž., ki se je invalidsko upokojil.

Direktor Energetike je bil zadnjih osem let. V Železarni Ravne se je zaposlil leta 1968, ko je kot njen štipendist končal študij elektrotehnike v Ljubljani. Po pripravništvu je postal vodja oddelka Termoregulacije, kmalu nato pa obratovodja Šibkega toka. Februarja 1990. leta je za inženirjem Vehovarjem prevzel vodenje današnje Energetike. Kot pravi, je nadaljeval dobro zastavljeno delo.

Inženirja Rusa sem poprosila, naj se ozre na prehojeno pot in predstavi današnjo podobo podjetja.

“Ko sem prišel v Energetiko, so bile naprave v glavnem iztrošene. V tistem času v železarni ni bilo dovolj denarja za investicije, zato je bilo potrebno veliko iznajdljivosti.

Imeli smo, na primer, tri zelo stare kompresorje, novi pa se je že po nekaj sto urah obratovanja pokvaril. Danes imamo pet novih kompresorjev Atlas Copco, pri katerih je zaradi nižjih specifičnih porab tudi cena komprimiranega zraka bistveno nižja kot prej. Hkrati pa vso sanitarno toplo vodo, ki jo porabimo na območju železarne, ogrejemo z odpadno toploto, ki nastane pri delovanju kompresorjev.

Pred leti smo uporabljali mazut kot nadomestno gorivo v kotlarni. Pred kurjenjem ga je bilo treba segreti na 70 do 80 °C, da je bila njegova viskoznost primerna. Stroški za takšno ogrevanje (naenkrat je bilo treba segreti od 600 do 700 ton mazuta) so bili previsoki, zato smo v Energetiki kot nadomestno kurivo vpeljali kurilno olje, ki ga pred kurjenjem ni treba ogrevati.

Racionalizirali smo tudi proizvodnjo pare, saj smo pri nespremenjeni zmogljivosti vakuumiranja znižali specifično porabo. Prej sta obratovala dva parna kotla, zdaj le še eden, kar pa ob pravilni uporabi vakuumskih naprav v topilnicah zadošča. Pomeni pa tudi bistveno znižanje stroškov.

V železarni sta dva vodnjaka pitne vode. V Energetiki smo obnovili najstarejše cevovode, zmanjšali porabo električne energije pri črpanju vode ter usposobili stari vodnjak. Za potrebe železarskih in zasebnih podjetij je vode dovolj, v sušnih obdobjih lahko z njo oskrbujemo tudi mesto Ravne.

V kotlarni obnavljamo merilno-regulacijsko in črpalno opremo za proizvodnjo toplote v vročevodnih kotlih za ogrevanje tovarne in Raven. Naložba, ki naj bi pripomogla k najmanj 13-odstotnemu znižanju porabe energije, je vredna 500.000 DEM. Dela naj bi bila končana do začetka kurilne sezone 1998/99.

V Energetiki smo naredili tudi veliko študij o racionalni rabi energije v železarskih podjetjih.

Pomemben je tudi naš prispevek pri racionalni rabi električne energije, predvsem pri vodenju električne konice v času konične tarife. Z lastnim znanjem smo zgradili novi računalniški sistem, ki smo ga prodali in inštalirali tudi v železarni na Jesenicah in v Štorah ter v podjetju Meser Ruše. Naložba se je povrnila v pol leta.

Delo smo iskali tudi zunaj tovarniškega plota - tam ustvarjeni prihodek znaša že 15 odst. celotne realizacije podjetja.

Z novim letom začne veljati novi tarifni sistem za plin. Njegova cena bo odvisna od dnevne porabe. Ker so izhodišča znana, smo se lotili računalniškega vodenja konice. Računalniški sistem nam bo omogočal, da ne bomo prekoračevali dovoljene dnevne količine porabljenega plina, saj bomo uporabili nadomestni gorivi (kurilno olje ali tekoči plin). Sistem preizkušamo, januarja pa bo že deloval. (Inž. Rus bo za prihodnjo številko Fužinarja pripravil članek o tej temi, op. ur.)

Pričakujem, da bodo moji sodelavci nadaljevali začrtano delo, predvsem pa uresničili zamisli, kot je, na primer, soproizvodnja (kogeneracija) električne energije in plina. Skupščina podjetja je že odobrila razpis za pridobivanje ponudnikov, prizadevamo pa si tudi za državna jamstva in ugodne kredite. Naložba naj bi bila končana do leta 1999, izplačala pa naj bi se v šestih letih.

Za vsem, kar smo v Energetiki v zadnjih letih storili, pa so, seveda, ljudje. V podjetju smo vseskozi skrbeli za štipendiranje, odhodov zaposlenih (razen upokojitev) pa skoraj ni bilo. Ekipe, ki ostaja, je dobra - tako zaradi znanja kot medsebojnih odnosov. Zato v pokoj odhajam s prijetnimi občutki in upam, da bodo moji nasledniki nadaljevali zastavljeno delo.”

A. Č.

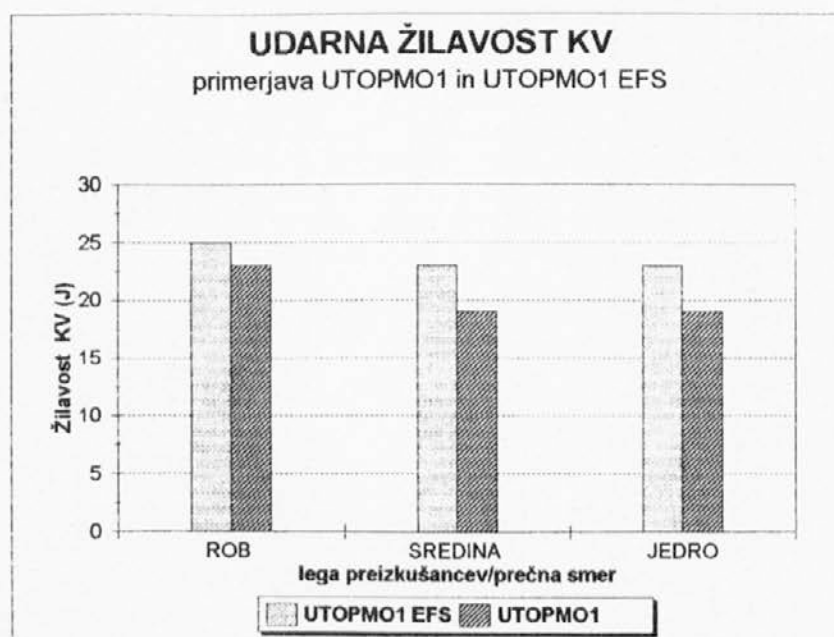
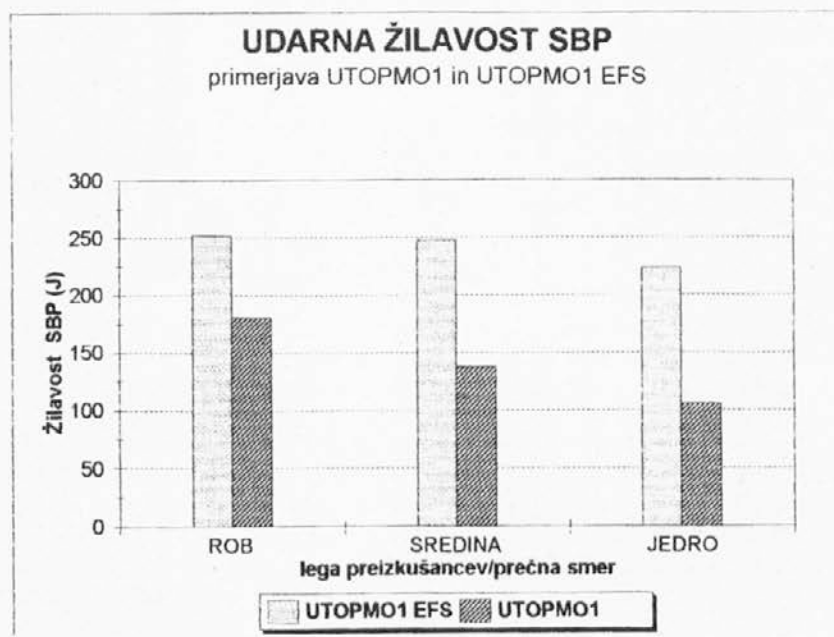
RAZVOJ IN IZDELAVA ORODNIH JEKEL ZA DELO V VROČEM S POSEBNO FINO STRUKTURO (EFS) V METALU

(Povzetek posterja s 5. konference o materialih in tehnologijah)

Pri uporabi orodij iz orodnih jekel za delo v vročem prihaja do hitrih temperaturnih sprememb in mehanskih obremenitev površine orodij. Posledica kombinirane mehanske in toplotne obremenitve je nastanek razpok, ki se s številom ponavljajočih se ciklusov povečujejo in množijo ter tako povzročajo predčasno porušitev orodja.

Orodna jekla za delo v vročem so namenjena predvsem za izdelavo orodij za tlačno litje barvnih kovin (aluminija, cinka, bakra...) in njihovo predelavo ter za kovaška utopna orodja za vročo predelavo jekel. V proizvodnem programu Metala so to krom - molibdenova orodna jekla UTOPMO1, UTOPMO2, UTOPMO7, UTOP33 ter deloma UTOPMO4.

Danes uporabniki teh jekel postavljajo proizvajalcem vedno višje zahteve za njihovo kakovost. Z vedno višjo kvaliteto, ki jo dobimo s posebnimi obdelavami jekla, se podaljša življenjska doba oziroma uporabnost orodij. Z daljšo življenjsko dobo pa se uporabnikom orodij bistveno znižujejo stroški proizvodnje, saj v izdelanem orodju predstavlja delež vložnega utopnega jekla le okoli 10 do 20 odst. celotne cene orodja, ostalo pa so

stroški mehanske in toplotne obdelave.

Zato so večji proizvajalci orodnih jekel začeli razvijati in izdelovati t. i. orodna jekla s posebno fino strukturo (EFS) in izboljšano žilavostjo. Jekla s posebno fino strukturo odlikujejo velika čistost, izredno visoka mikro- in makroskopska homogenost jekla, dobra obdelovalnost ter povišane žilavosti in visoka stopnja izotropije.

Začetki razvoja jekel z EFS - strukturo v Metalu segajo že nekaj let nazaj, vendar smo se razvoja in izdelave takšnih jekel sistematično lotili v letu 1996 z obnovo in s predelavo ogrevne peči v Kovačnici in z možnostjo visokotemperaturnega ogrevanja v Valjarni. Sedaj obstaja namreč možnost za izdelavo te vrste jekel tudi v Metalu Ravne.

Z visokotemperaturnim homogenizacijskim žarjenjem raztopimo večino, pri strjevanju jekla nastalih, primarnih evtektičnih karbidov, ki jih sicer pri običajnih temperaturah vroče plastične predelave ne odpravimo. Ti zelo trdi karbidi oziroma njihova velikost in porazdelitev v jeklu so glavni "krivci" prehitrih porušitev orodij.

Posebna toplotna obdelava materiala pred končnim sferoidizacijskim žarjenjem daje našim UTOPOM žarjene mikrostrukture, ki ustrezajo praktično vsem najostrejšim kriterijem, ki jih nam postavljajo kupci (NADCA, BOEHLER, CNOMO, CHRYSLER...). Tako izdelana jekla dosegajo skoraj enake lastnosti v vzdolžni in prečni smeri. Pri običajno izdelanih jeklih so lastnosti v prečni smeri okoli polovico slabše kot v vzdolžni smeri. Nova toplotna obdelava odkovkov omogoča, da dosegamo enake mikrostrukture po celotnem preseku tudi pri odkovkih večjih dimenzij, saj vemo, da je večina gravur oziroma izdelanih orodij najbolj obremenjena prav na sredini. Podobno kot mikrostrukture dosegamo tudi višje in enakomernejše žilavostne lastnosti po preseku - tako v vzdolžni kot v prečni smeri.

S spremenjeno tehnologijo izdelave ter posebnima obdelavama teh jekel lahko ta jekla danes brez sramu primerjamo z jekli najboljših tujih proizvajalcev, kar nam potrjujejo tudi tuji kupci. Žal pa ta jekla neredko niso "dovolj" dobra za domače porabnike.

Andrej Vrečič, dipl. inž. met.

RAZISKOVALNO DELO ZA SREDNJEŠOLCE

V začetku novembra je Programski svet gibanja Mladi raziskovalci Koroške (MRK) objavil peti razpis za izbor najboljših srednješolskih raziskovalnih nalog.

Gibanje MRK, ki sodeluje z Zvezo organizacij za tehnično kulturo - gibanje Znanost mladini, njegova nosilka pa je Gimnazija Ravne, je namenjeno dijakom, ki so se med šolanjem pripravljali ukvarjati še s čim drugim - in zakaj ne bi bilo to raziskovalno delo. S pomočjo mentorja pripravijo kandidati raziskovalno nalogo z enega od možnih področij (naravoslovje, tehnika, biotehnika, družboslovje, humanistika, ekologija, teologija, umetnost, glasba, šport itd.), izdelajo poster ter napišejo povzetek. Izdelke ocenijo recenzenti in ocenjevalci, komisija pa še zagovor.

V štirih natečajih je doslej sodelovalo že 155 mladih raziskovalcev, ki so obdelali 97 tem. Koroški srednješolci so se dobro "odrezali" tudi na državnih srečanjih - od npr. sedmih dijakov in dijakinj, ki so jih ocenjevalci prejšnjič izbrali za državno tekmovanje, so se trije uvrstili zelo visoko (na 2., 3. in 5. mesto v svoji tematski skupini).

Čprav je rok za predprijavo že potekel, pa mladi vedoželjneži še niso zamudili roka za prijavo na razpis - časa je še nekaj dni. Naloge bodo morali oddati do 5. marca 1998, javni zagovori pa bodo aprila.

Tudi strokovnjaki iz podjetij, ki imate ideje za raziskovalne teme, posredujte jih koordinatrici gibanja prof. Dragici Dervodel - Moškon na ravensko gimnazijo! Srednješolcem pa ste lahko tudi mentorji.

Organizatorji MRK-a verjamejo, da bo gibanje v prihodnje še bolj uspešno: pred kratkim je usposabljanje za mentorje končala skupina srednješolskih profesorjev, gradivo, ki so ga dobili, pa bo podlaga za izdelavo dodatnih navodil za delo dijakov in ocenjevalcev. Člani Programskega sveta si bodo prizadevali za še večjo finančno podporo občin gibanju in poskrbeli za širše obveščanje javnosti o njem, med drugim tudi s potujočo razstavo izdelkov s 5. natečaja v krajih, iz katerih prihajajo mladi raziskovalci.

A. Č.

Oskrba z energijo v oktobru 1997

Dobava primarnih energentov je bila oktobra v redu, enako tudi proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti.

Odstopanja porabe zemeljskega plina, ki je eden glavnih primarnih energentov, od mesečnega plana so podana za posamezna podjetja v naslednji tabeli:

V oktobru so več zemeljskega plina, kot so načrtovali, porabili v družbi Armature Muta, manj pa v Energetiki in v družbi Stroji in tehnološka oprema. Skupna poraba plina je bila za 12,7 odst. večja od načrtovane količine.

Poleg oskrbe porabnikov z energenti smo zbrali od družb Železarne Ravne 2,5 m³ odpadnih emulzij za cepljenje, kar je tudi skupna količina, saj od zunanjih dobaviteljev tokrat nismo prejeli emulzij. Za sežig smo zbrali 40,7 m³ odpadnega olja, in sicer: 30,2 m³ od zunanjih dobaviteljev in 10,5 m³ s cepljenjem emulzij.

Za normalno obratovanje in oskrbo porabnikov z energenti smo opravili načrtovane

D R U Ž B A	PLAN PORABE (Sm ³)	PORABA (Sm ³)	INDEKS %
ENERGETIKA Ravne, d. o. o.	740.660	686.321	92,66
SŽ - METAL Ravne, d. o. o.	2.399.800	2.859.867	119,17
SŽ - STO Ravne, d. o. o.	85.747	54.683	63,77
ARMATURE MUTA Ravne, d. o. o.	21.626	60.466	279,6
S K U P A J	3.247.833	3.661.337	112,73

preventivne preglede in vzdrževalna dela na energetskih napravah in omrežju.

Na podlagi naročil smo opravili tudi več servisnih del in predelav na strojnih napravah in omrežju centralne kurjave za zunanje naročnike.

Miran Fužir, dipl. inž.

INTERVENCIJE PGE GASILSKEGA ZAVODA RAVNE v novembru 1997

3. 11. 1997 je ob 18.45 izbruhnil požar na globinski elektro peči v Kalilnici (STO). Zagorelo je kalilno olje, ki je ostalo na kovinskih delih in nosilcu.

Požar so pogasili trije poklicni gasilci.

22. 11. 1997 je ob 19.35 zagorelo v Valjarni (Metal), in sicer v objektu, kjer barvajo profile polizdelkov. Vneli so se odpadki v kovinskem zabojniku.

Delavci so ogenj poskušali pogasiti z gasilniki, vendar niso bili uspešni.

Požar sta ukrotila poklicna gasilca.

25. 11. 1997 je ob 19.15 v Topilnici (Metal) prišlo do prodora taline zaradi okvare lonca za njeno prenašanje.

Talino sta postopno ohladila poklicna gasilca.

Gasilska enota je posredovala še v naselju Dobja vas, kjer je zagorelo v zabojniku, in na Lešah, kjer je zaradi kratkega stika zagorelo v elektro omari.

Direktor Gasilskega zavoda Ravne
dipl. inž. Branko Čas

BOLEZEN DANAŠNJEGA ČASA

Diabetik sem

Sladkorna bolezen je vedno bolj razširjena. Strokovnjaki predvidevajo, da bo leta 2000 s spoznano boleznijo živelo 175 milijonov ljudi, od tega v Evropi 24 milijonov in v Sloveniji 90.000 prebivalcev. Število bolnikov, pri katerih se znaki diabetesa še niso pokazali, pa je vsaj še enkrat tolikšno.

V Mežiški dolini je približno tisoč diabetikov; le slaba tretjina jih je vključena v društvo. Ob letošnjem mednarodnem dnevu sladkornih bolnikov (bil je 14. novembra) je Zveza društev diabetikov Slovenije ponovno opozorila na nujnost oblikovanja Nacionalnega načrta zdravstvene in socialne oskrbe bolnikov s sladkorno boleznijo v Sloveniji, ki mora temeljiti na mednarodno sprejetih standardih.

KAJ JE VZROK ZA SLADKORNO BOLEZEN?

Vzrok je pomanjkanje insulina ali pa organizem ni dovolj občutljiv na njegovo delovanje. Posledica nenormalnih sprememb je dvig ravni sladkorja v krvi, kar je temeljna značilnost sladkorne bolezni.

Insulin je hormon, ki se v kri izloča iz trebušne slinavke. Insulin uravnava količino sladkorja in tudi maščobe v krvi.

Po obroku, ki vsebuje raznovrstna živila, se hranila po prebavi hrane vsrkajo v kri. Raven hranil, med katerimi sta tudi sladkor in maščoba, se takrat poveča. Sladkor spodbudi izločanje insulina, ki usmeri hranila tja, kjer jih organizem najbolj potrebuje. Nekaj ur po obroku se sladkor in maščoba v krvi vrmeta na izhodiščno raven. Pri normalnem delovanju insulina se raven sladkorja in maščobe v krvi poveča le malenkostno. Insulin tudi ščiti pred preveliko tvorbo sladkorja in vzdržuje njegovo

DIABETIKI SE LAHKO VČLANIJO V DRUŠTVO

Društvo diabetikov Mežiške doline (*prej Društvo za boj proti sladkorni bolezni*) deluje v občinah Ravne - Prevalje (202 člana), Mežica (62 članov) in Črna na Koroškem (57 članov).

Glavne naloge društva so:

- povezovanje in izobraževanje sladkornih bolnikov (organiziranje družabnih srečanj v naravi, predavanj ipd.)
- seznanjanje z novostmi s področja zdravljenja te bolezni
- zavzemanje za ustrezno zakonodajo in kakovostne zdravstvene storitve za sladkorne bolnike, opozarjanje državnih organov na težave diabetikov itd.

Društvo deluje že od leta 1987. Menim, da smo v desetih letih precej naredili, čeprav še ne vsega, kar bi morali.

Informacije o aktivnostih društva dobite na njegovem sedežu (Ob Suhu 4a na Ravnah) ali na tel. št. 21 019.

Bojan Proje, predsednik društva

A. Č.

količino v normalnih mejah na tešče. Takrat v krvi ni več sladkorja iz hrane, zato mora organizem tvoriti sladkor za lastne potrebe iz svojih rezerv.

Če insulina ni dovolj, se na tešče tvori preveč sladkorja v krvi, zato je njegova raven trajno previsoka. Podobno se dogaja z maščobo. Še bolj se količina sladkorja in maščobe v krvi poveča po obrokih. To pa ne ostane brez posledic. Po nekaj letih se zaradi visoke ravni sladkorja v krvi razvijejo naslednje kronične okvare:

- okvare žilic v očeh in ledvicah
- povečana raven maščobe v krvi, še posebej po obrokih
- artetiosklerotične zožitve velikih žil dovodnic na spodnjih okončinah, v srcu in možganih.

KAJ MORA VEDETI SLADKORNI BOLNIK?

Dietna prehrana je pogoj za zdravljenje sladkorne bolezni. Najvažnejše je, da je hrana enakomerno razdeljena na obroke; najbolje je, da se bolnik hrani petkrat dnevno.

Kakšno hrano naj uživa sladkorni bolnik?

- Posebna pozornost naj velja količini in vrsti ogljikovih hidratov.
- Količina maščobe naj bo čim manjša, kar še posebej velja za maščobe živalskega izvora.
- Dovolj naj bo prehranskih vlaknin.

Diabetiki so nagnjeni k okužbam in vnetjem kože, sluznice, ustne votline in dihal. Sladkorna bolezen povzroča tudi motnje v prekrvavitvi in oživčenju udov.

2. rekreativno - športno - družabno srečanje diabetikov Slovenije je bilo letošnjega junija na Ivarčkem jezeru.

(Foto: A. Kvas)

Sladkorni bolniki se morajo zato tudi redno umivati, skrbeti za pravilno higieno nog, nohtov in kože okrog njih ter nositi primerno obutev. Pomembno je tudi, da ne kadijo in ne pijejo alkohola. Redno naj hodijo na kontrolne preglede k zdravniku.

NEVARNOST HIPOGLIKEMIJE

Ko sladkor v krvi pade pod normalno mejo, je delovanje možganov kmalu prizadeto. To stanje imenujemo **hipoglikemija**. Pogosta je pri ljudeh, ki se zdravijo zaradi sladkorne bolezni.

Prepoznavanje

Ugotovimo in opazimo lahko: ● šibkost, omedlevico ali lakoto ● močno utripanje srca ● čudna dejanja ali obnašanja: bolnik je videti zmeden, bojevit ali celo nasilen ● znojenje ● bledico in hladno, vlažno kožo ● močan, poskakajoč srčni utrip ● plitvo dihanje.

Pomoč

Če je bolnik pri zavesti, mu pomagamo sestiti ali leči ter mu damo *sladkano pijačo, kocko sladkorja, čokolado ali drugo sladko hrano*. Pokličemo pomoč.

Če je bolnik nezavesten, mu sprostimo dihalne poti ter preverimo dihanje in pulz ter stopnjo odzivnosti. Namestimo ga v bočni položaj za nezavestne in pokličemo pomoč.

Nada Nastič

BVD - Ravne, d. o. o. -
Zdravstveno varstvo delavcev

IZBOR NOVIH KNJIG V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI

Abram, J.: Moja Trenta. - Nova Gorica : Branko, 1997
Ardley, N.: Leksikon znanosti. Fizika, kemija, matematika, informatika. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1997
Belak, J.: Podjetniško planiranje kot orodje managementa. - 2. prenovljena in sprem. izd. - V Mariboru : EPF, 1997
Bogataj, J.: Naše gostilne : izbranih 52 na Slovenskem. - Ljubljana : Kmečki glas, 1997
Bohak, J.: Dopisni šah v Sloveniji. 500 partij. - Ptuj : Šahovsko društvo, 1997
Brumen, N.: Ko bolijo spomini... - Ravne na Koroškem : Voranc, 1997
Brumen, N.: In obratno... - Ravne na Koroškem : Voranc, 1997
Čeferin, E.: Predpisi o zadrugah. - Ljubljana : UL RS, 1997
Day, T.: Neverjetno potovanje v središče atoma. - Ljubljana : TZS, 1997
Dejong, M.: Kolo na šolski strehi. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1997
Donnelly, P.: Diana, princesa ljudskih množic. - Ljubljana : Prešernova družba, Vrba, 1997
Dr. Ljuba Prenner (1906 - 1977) ob 90. obletnici rojstva in 20-letnici njene smrti. - Slovenj Gradec : Koroški pokrajinski muzej, ZKO, 1997
Dunlop, F.: Pariz : žepni vodnik z mestnim načrtom. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1997
Elsner, B.: Nogomet. Teorija igre. - Ljubljana : Fakulteta za šport, 1997

Fužir, S.: Nedorčnost besa. - Ravne na Koroškem : Voranc, 1997

Graham, I.: Letala. - Tržič : Učila, 1997

Green, P.: Mar oči lažejo? - Tržič : Učila, 1997

Grimshaw, C.: Glasba. - Ljubljana : Modrijan, 1997

Grimshaw, C.: Likovna umetnost. - Ljubljana : Modrijan, 1997

Grisham, J.: Mojster za dež. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1997

Hargreaves, R.: Mali Zaletavček. - Ljubljana : Slovenska knjiga, 1997

☐ Mali Žgečkljav ☐ Mali Silak ☐ Mala Hihitavka

☐ Mala Majcena ☐ Mala Nadloga

☐ Mala Oblastnica ☐ Mali Narobesvet

Harris, R. H.: Pogovorimo se o seksu. - Tržič : Učila, 1997

Hibbert, E. B.: Nevidna vez. - Murska Sobota : Pomurska založba, 1997

Holland, J.: Vlaki. - Tržič : Učila, 1997

Homerus : Odiseja. - V Ljubljani : Karantanija, 1997

Humble, R.: Ladje. - Tržič : Učila, 1997

Igličar, A.: Računovodstvo za managerje. - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1997

Karlošek, I.: V objemu lože. - Ljubljana : DZS, 1997

Kazuo, I.: Rdeče jopice. - Ljubljana : Epta, 1997

Kirkwood, J.: Orjaški stroji. - Tržič : Učila, 1997

Kocuvan, E.: Egiptčanska knjiga živih. - Ljubljana : Modrijan, 1997

Kodrič, Z.: Potsdamska baterija. - Murska Sobota : Pomurska založba, 1997

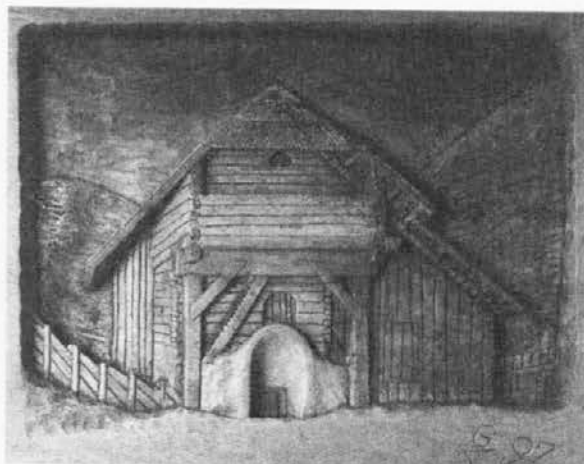

KULTURNA KRONIKA

● Koroški muzej Ravne in Društvo koroških likovnikov sta v Likovnem salonu na gradu pripravila razstavo Kašče v podobi, ki je bila odprta od 6. do 30. novembra. Na otvoritvi so spregovorili direktorica muzeja mag. Karla Oder, avtor razstave Marko Košan (oba sta prispevala besedili tudi za lično zloženko, iz katere ponatiskujemo eno izmed del, ki jih je fotografiral Tomo Jeseničnik) ter Ivan Večko Mattersdorfer iz Društva koroških likovnikov; za prijetno vzdušje pa so poskrbeli citrarji iz ravenske glasbene šole. Obiskovalci so si lahko ogledali 32 del devetih avtorjev (Štefan Bobek, Franc Boštjan, Janez Grauf, Albert Hojnik, Franc Johman, Helena Kotar, Mojca Kovač, Matevž Šumah, Ivan Večko Mattersdorfer) v različnih tehnikah.

● V novem muzejskem razstavišču ob ravenskem gradu so 13. 11. odprli razstavo Lutke in lutkarji, ki bo na ogled še do konca decembra. Razstavo so pripravili v Revirskem muzeju Trbovlje (avtorica Jana Mlakar Adamič), njeno postavitvev na Ravnah pa je omogočil Koroški muzej.

● Kulturno društvo Prežihov Voranc Ravne na Koroškem je 14. 11. v Kulturnem domu pripravilo koncert, na katerem so nastopili tamburaši KD iz Gorišnice in harmonikarski orkester domačega KD.

Janez Grauf: Graufova kašča, 1997, leseni relief

● 5. predstava gledališkega abonmaja v organizaciji ZKO Mežiške doline je bila 21. 11. v Kulturnem domu na Ravnah. Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane je odigralo delo Feđa Šehovića Kurbe.

● 23. 11. je bil v športni dvorani OŠ Prežihovega Voranca na Ravnah dobredelni koncert ob 70. obletnici Reševalne službe Koroške. Izkupiček od prodanih vstopnic je šel v sklad za nakup specialnega reševalnega vozila.

● 27. 11. je bil v prostorih Koroške osrednje knjižnice na Ravnah literarni večer s pisateljico Barico Smole. Z njo se je pogovarjala gimnazijka Marta Osojnik.

● V Mežiški dolini je novembra gostovalo Lutkovno gledališče iz Maribora z igrico Cirkus prihaja! avtorja Marjana Pungartnika. To je bila prva predstava lutkovnega abonmaja v sezoni 97/98. Gledališčniki so 28. 11. zabavali otroke iz Črne, Mežice in Prevalj, dan pozneje pa ravenske malčke.

● Ob 45-letnici delovanja Kluba koroških študentov je bil 29. 11. v Ljubljani Koroški večer. V Festivalni dvorani so nastopili Fantje treh dolin, Milan Pečovnik - Pidži, Milan Kamnik, Damjan Zih in Mitja Šipek. Organizatorji so pripravili tudi avkcijo slik priznanih koroških umetnikov.

● Ivo Ban in Iztok Valič sta s komedijo Mira Gavrana Mož moje žene 29. 11. razvedrila Kotuljce v njihovem Kulturnem domu.

● V Hotelu Rimski vreclec je 29. 11. nastopil igralec Ivo Godnič, ki je imitiral maršala Tita.

A. Č.

- Komprej, I.: Prebliski. - Prevalje : samozaložba, 1997
 Kos, J.: Glejte ga, to je naš Prešeren ! . - Ljubljana : Kiki Keram, 1997
 Koustrup, S.: Darwinovi poskusi in druge zgodbe o mesojedih rastlinah. - Radovljica : Didakta, 1997
 Kurikularna prenova : zbornik. - Ljubljana : Nacionalni kurikulumni svet, 1997
 Likar, M. : Kitajska medicina nekoč in danes. - Ljubljana : ŠKALA grafika, 1997
 Ljubljana - mesto kulture. - Ljubljana : Evropski mesec kulture, 1997
 Lotrič, M. : Moje veličanstvo gospodinja in druge zgodbe. - Ravne na Koroškem : samozaložba, 1997
 Lotrič, M.: Pesmi navdiha. - Ravne na Koroškem : samozaložba, 1997
 Makarovič, M.: Oblačilna kultura slovenskega kmečkega prebivalstva v Rožu. - Celovec, Ljubljana, Dunaj : Mohorjeva družba, 1997
 Merkač, M.: Razvojne perspektive vključevanja žensk v management : doktorska disertacija. - Kranj, 1996
 Meršol, M.: Američani kar tako. - Ljubljana : Slon, 1996
 Mikeln, Z.: Zavarovalniška dejavnost : diplomsko delo. - Ljubljana : Z. Mikeln, 1997
 Mlinarič, J.: Marenberški dominikanski samostan : 1251 - 1782 . - Celje : Mohorjeva družba, 1997
 Moost, N.: 1, 2, 3 . - Ljubljana : Kres, 1997
 Oglato in okroglo ☞ Veliko in majhno ☞ Zeleno, modro, rdeče
 Mravljak, J.: Iz krajepisa Vuzenice. - Vuzenica : Občina, 1997
 Mrdavšič, J.: Skozi soteske. - Ravne na Koroškem : Voranc, 1997
 Najboljše šale : Mujo in Haso. - Grosuplje : Mondena, 1997
 Najboljše šale o blondinkah. - Grosuplje : Mondena, 1997
 Najboljše šale o odvetnikih. - Grosuplje : Mondena, 1997
 Nicholson, L.: London : žepni vodnik z mestnim načrtom. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1997
 Ob 50-letnici Pihalnega orkestra Slovenj Gradec. - Slovenj Gradec : Pihalni orkester, 1997
 Ošlak, V.: Pojasnilo prijateljem o esperantu. - Ravne na Koroškem : Voranc, 1997
 Pestum, J.: Mestni lisjaki. - Ljubljana : Slovenska knjiga, 1997
 ☞ Mestni lisjaki in klovn ☞ Mestni lisjaki in morski pes
 Po Drav'ci po Sav'ci ... : spomini brezenskih splavarjev in podoba Drave nekoč. - Podvelka : OŠ Brezno, 1997
 Pod košato lipico : ljudske pesmi Mislinjske doline. - Slovenj Gradec : ZKO, 1997
 Prešeren, F.: Poezije doktorja Franceta Prešerna. - Faksimile, 2. izd. - Ljubljana : Slovenska knjiga, 1997
 Robinson, J. W.: Kraljestvo svobode. Zgodba o Amwayu. - Kranj : Vernar Consulting, 1997

Pripravila: Darja Molnar

ŠPORT

PLAVANJE - Na dvodnevem mednarodnem mitingu v Celju, 15. in 16. novembra, se je od Fužinarjevih plavalcev in plavalk najbolj izkazala Lidija Breznikar. V konkurenci mladink - letnic 1983 je osvojila tri prva in eno tretje mesto. Anja Srebotnik je enkrat zmagala med letnicami 1981. Tanja Kumprej si je priplavala drugo, tretje in dve četrti mesti med kadetinjami, Tanja Gologranc pa je bila druga med kadetinjami - letnicami 1985.

Na mednarodnem mitingu v Kranju, 22. novembra, je bila znova v ospredju Lidija Breznikar. Med kadetinjami je osvojila dve prvi in eno tretje mesto. Kumprejeva je bila v isti kategoriji dvakrat druga in enkrat četrti, Miha Tisovnik pa tretji in četrti. V skupnem točkovanju je Breznikarjeva zmagala med kadetinjami, Kumprejeva pa je zasedla 3. mesto.

ODBOJKA - Po izpadu iz evropskega tekmovanja so odbojkarji Fužinarja vse sile usmerili v domače državno prvenstvo in pokalno tekmovanje, kjer so se uvrstili na finalni turnir, med štiri najboljše ekipe v Sloveniji. Odbojkarji Fužinarja so dosegli zastavljeni cilj, kljub temu da so si "privoščili" poraze s Pomgradom, Kamnikom in z Mariborom Gradisom, in se uvrstili med najboljših šest ekip, ki se bodo skupaj z dvema ekipama iz 1. B lige potegovale za naslov državnega prvaka.

NOGOMET - Jesenski naslov so si v 1. slovenski ligi priigrali nogometaši Mure iz Murske Sobote, Korotan pa je uvrščen na 8. mesto. V zadnjih štirih kolih so Prevaljčani le enkrat zmagali, in to presenetljivo v Novi Gorici, ko je ekipo po porazu v Velenju in po odhodu trenerja Dogandžiča prevzel Mariborčan Borut Jarc. Sledila sta dva poraza, s celjskim Publikumom na domačem igrišču in SCT Olimpijo v Ljubljani. Po prvem delu prvenstva imajo nogometaši Korotana 6 točk več kot devetouvrščeni Potrošnik iz Beltincev in 11 točk več od ekipe SET Vevče, ki je zadnja na lestvici.

KEGLJANJE - S tekmami 6. in 7. decembra je bil sklenjen prvi del prvenstva v vseh slovenskih ligah. Kegljachi Elektrame Dravograd, ki so kot novinci slabo štartali v prvligaško tekmovanje in osvojili v prvih petih kolih le bori dve točki, so kasneje nanizali še štiri zmage in so uvrščeni med desetimi ekipami na odličnem 7. mestu.

Po slabših uvodnih nastopih so si "opomogle" tudi kegljavke Balmica iz Slovenj Gradca, ki so z osmimi točkami uvrščene na zelo dobro 6. mesto v najvišji državni ligi. Jesenski naslov so osvojili kegljachi mariborskega Konstruktorja in kegljavke celjskega Miroteksa.

V 2. ligi pomlajeni kegljaški vrsti Fužinarja ni uspelo osvojiti niti točke, medtem ko so kegljavke Korotana uvrščene v sredino lestvice. V 3. ligi bodo na vrhu prezimili kegljachi Kovinotehne iz Celja, kegljachi Slovenj Gradca in Korotana pa so uvrščeni od 2. do 4. mesta.

NAMIZNI TENIS - Igralke Fužinarja Interdiskonta, ki so novinke v 1. državni ligi, so z eno samo zmago, proti ekipi Rakeka, pristale na zadnjem 8. mestu, z enakim

številom točk kot pred njimi uvrščeni ekipi Rakeka in Arrigonija iz Izole. Mlakarjeva in Steblovnikova, skupaj z mladima Dretnikovo in Stropnikovo, nista bili kos težki nalogi, in prav bi bilo, da bi v ravenskem klubu vendarle razmišljali o morebitni okremitvi za spomladanski del prvenstva. Jesenski naslov je pripadel namiznoteniškim igralkam ljubljanskega Kajuha Slovana.

KARATE - Na šestem državnem prvenstvu Slovenije v tradicionalnem karateju, ki je bilo 22. novembra na Ravnah, je nastopilo več kot 80 tekmovalcev in tekmovalk iz šestih klubov. Največ uspeha so imeli domači karateisti, ki so si v disciplini KATA posamezno priborili kar šest prvih mest. Naslove državnih prvakov so osvojili: med malčki Ron Škalič in Sladana Marjanovič, med starejšimi dečki in deklicami Milenko Cvjetinovič in Nuša Škalič, med mladinci Florjan Reiter in med člani Bojan Breznik. Poleg tega so si druga mesta v svojih kategorijah priborili Miha Strmčnik, Mija Peter, Jani Krebs, Kristina Budna, Nina Zadavec, Aljoša Lipavc in Milan Kogelnik.

V disciplini borbe je med mladinci 1. mesto osvojil Lipavc, drugi pa je bil Reiter, v disciplini KATA sinhronizirano pa so naslov državnega prvaka osvojili starejši dečki, mladinci in člani ravenskega kluba. In še disciplina ENBU. Med mladinci je zmagala dvojica Lipavc - Reiter.

ATLETIKA - Tekmovalc KAK Ravne, 19-letni Pavel Pori, je 14. decembra nastopil na mladinskem evropskem prvenstvu v krosu na Portugalskem. V slovensko reprezentanco se je Pori uvrstil po nastopu v kvalifikacijah v Mariboru in po uspešnem teku na državnem prvenstvu v krosu, ki je potekal v Slovenski Bistrici, kjer je ravenski atlet osvojil 3. mesto med mladinci. Lep uspeh je na tem krosu dosegel tudi Ravenčan Primož Mihev, ki je zmagal med pionirji.

Na tradicionalni prireditvi v Ljubljani, kjer so slovesno proglasili najboljše slovenske atlete in atletinje za letošnjo leto, je bila laskavega priznanja deležna tudi 16-letna Mojca Vauče, šprinterka Koroškega atletskega kluba. Bila je najboljša v konkurenci mlajših mladink, medtem ko je bil Zoran Planinšec uvrščen na 6. mesto.

INVALIDSKI ŠPORT - Zveza za šport invalidov Slovenije je 5. decembra slovesno razglasila najboljše med invalidi športniki za leto 1997. Med ženskimi ekipami je ta laskavi naslov pripadel ekipi Invalidskega športnega društva Samorastnik Ravne, ki je letos pod vodstvom Petra Ozmeča in trenerja Adija Umauta osvojila 2. mesto na evropskem klubskem prvenstvu v sedeči odbojki. V Rigi so za ravensko ekipo igrale: Anita Umaut, Emilija Gradišek, Marinka Cencelj, Bogomira Jakin, Boža Kovačič, Štefka Tomič, Veronika Triplat, Elenka Šart in Danica Gošnjak.

ŠAH - Na sedmem memorialnem turnirju Fužinar '97 v aktivnem šahu, v spomin na nekdanje člane ravenskega kluba, ki je bil 7. decembra v Hotelu Rimski vrelec, je nastopilo 30 šahistov iz koroške regije in Šaleške doline. Zmagal je mojster FIDE Marjan Črepan iz Žalca pred Rajkom Rajkovičem iz Velenja ter domačinom Danilom Perušem.

Ivo Mlakar

KADROVSKA GIBANJA

Konec oktobra je bilo v družbah, naslednicah Železarne Ravne, zaposlenih 3741 delavcev (13 več kot prejšnji mesec). V največjih zasebnih podjetjih, ki so vključena v prikaz kadrovskih gibanj, je oktobra delalo 326 ljudi (trije več kot septembra).

DRUŽBA	ŠTEVILO ZAPOSLENIH
METAL	1816
RAVNE	1221
ŠTORE	595
STO	1022
NOŽI	187
ARMATURE MUTA	348
STAN. PODJETJE	19
LOGISTIČNI CENTER	206
ZIP CENTER	35
ENERGETIKA RAVNE	108
TRANSKOR	59
SERPA	125
VOGARD	80
EUREST	62

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

Za oktober je značilno večje število na novo sklenjenih delovnih razmerij - železarske družbe so za določen čas zaposlile 20 iskalcev zaposlitve, dvema pripravnikoma so omogočile usposabljanje, enemu delavcu pa so ponudile delo za nedoločen čas. Iz Slovenske vojske se je vrnil en delavec, 5 zaposlenih pa je bilo prerazporejenih znotraj koncerna.

Največ delovnih razmerij je bilo sklenjenih v Metalu (13), sledijo pa ZIP center (6), STO (6), Armature Muta (3) in Logistični center (1).

Od zasebnih družb so oktobra na novo zaposlovali v Serpi in Vogardu, od koder poročajo o po dveh na novo sklenjenih delovnih razmerjih za določen čas.

Prekinitve delovnega razmerja

Število oktobra prekinjenih delovnih razmerij se je povzpelo na 16. Iz Metala in Logističnega centra je odšlo po 6 zaposlenih, iz STO, Armatur Muta, Energetike in Stanovanjskega podjetja pa po eden.

Vzroki za prekinitve delovnega razmerja so bili: sporazumna prekinitve delovnega razmerja (3), potek pripravništva (1), potek delovnega razmerja za določen čas (1) in invalidska upokojitev (1). 7 delavcev je bilo razporejenih znotraj koncerna, od treh trajnih presežnih delavcev pa se je eden samozaposlil, dva pa sta zdaj prijavljena na uradu za delo kot iskalca zaposlitve.

Od zasebnih podjetij le iz Vogarda poročajo o eni sporazumni prekinitvi delovnega razmerja.

Po podatkih IC Smeri, d. o. o. in kadrovskih oddelkov podjetij povzela A. Č.

ZAHVALI

Ob boleči izgubi mojega očeta **Franca Rakovnika** se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz Individualne proizvodnje za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Zahvaljujem se LD Prežihovo Kotlje, GD Kotlje in ZB Kotlje za vence, lovcem za lepo slovo, Lovskemu pevskemu zboru za odpete pesmi, gasilcem za častno stražo, gospodom Logarju, Jamerju in Polancu pa za lepe poslovilne govore.

Hvala g. župniku za lepo opravljeni obred, cerkvenim pevcem pa za odpete pesmi.

Posebej se zahvaljujem sestrični Ivici Kočnik za nesebično pomoč.

Hvala sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za darovano cvetje in sveče ter za izraženo pisno ali ustno sožalje; hvala vsem, ki ste mojega očeta v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zdenka Petrič

Ob odhodu iz Železarne Ravne se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz Priprave dela in Nabavne službe v Strojih za darila in izrečene besede, ki mi bodo ostale v trajnem spominu. Ob prihajajočem letu 1998 pa želim vsem veliko poslovnih uspehov in osebne sreče.

Marija Kolenik

Izdaja: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, tehnična urednica Jelka Jamšek. **Objavljene fotografije so prispevali:** uredništvo, A. Kvas in T. Jeseničnik.

Tel.: 0602 21 - 131, urednica 6305, tajništvo 6753.

Tisk: ZIP center, d. o. o., Koroška 14, Ravne na Koroškem.

Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128 - 92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

NAGRADNA KRIŽANKA VP 261/1997 c

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 29 - REŠITEV VODORABE, VODA, NAMEČEK, AKI, KT, APODA, MAVEC, SR, TM, JASA, AMIRA, RALO, IJ, EKOLOG, ATIKA, NAD, SO, KOMAR.

070.489(497.4 Ravne na Koroškem)

3003123

COBISS o

IZZREBANI REŠEVALCI, ki so dobili Eurestov p.

- TATJANA KETIŠ, SŽ-METAL RAVNE, d. o. o.
- ANDREJ GORENŠEK, SŽ-STO RAVNE, d. o. o.
- FRANJO MERKAČ, SŽ-METAL RAVNE, d. o. o.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 30: Rešitev križanke in svoje podatke pošljite (po interni pošti) do vključno 5. 1. 1998 na naslov: FUŽINAR RAVNE, d. o. o., Uredništvo Informativnega fužinarja, Koroška 14, Ravne na Koroškem. Zaradi znižane naklade glasila sprejemamo tudi rešitve fotokopirane križanke. Rešitev križanke in imena nagrajencev bomo objavili v prihodnji številki.

Sponzor tokratne križanke je
TRANSKOR, d. o. o., kjer so za tri reševalce pripravili darilne pakete. Kaj je v njih, naj ostane še skrivnost, da bo presenečenje toliko prijetnejše.

ANIS	STAROKRŠČANSKA VERSKA SEKTA	KOMUNALNO PODJETJE	GLAVNO MESTO PERUJA	BREZAL- KOHOLNA PIJAČA	POSESTVO BREZ ZA- KONITEGA LASTNIKA	LUDVIK TOPLAK	DOBA, VEK	INDUSKO BOŽAN- STVO	IKO	MOŠKI SUKNJIČ	BODEČA RASTLINA
"SVETEL" OBRAT METALA					V				SLAVKO OVSENIK		
SESAL- NIK ZA PRAH					A				IGRALNA KARTA EKSTAZA, ZAMAK- NJENOST		
NIKAL- NICA		POLJSKA RASTLINA ZADNJI DEL LADJE			K	MAJHNA NIT GORA V ŠVICI					
ENICA, SLABA OCENA				ALPINISTI- ČNI ODSEK KRAJ OB PRESPAN- SKEM JEZ	A		SLOV. TELO- VADEC (TINE) RUSKI REVO- LUCIONAR IZ VRST KMETOV				
BUKOV PLOD			REVIJA ZA MLADE CESTNA RIDA		N		E			KRTOV "IZ- DELEK"	TRD. VUL- KANIZI- RAN KAVČUK
IF	VODJA PAN- DURJEV	PREHOD ČEZ REKO TAT, LOPOV			T	SANI TRAVA 2. KOŠNJE	S				
NAJBOLJ RAZŠIR- JENA RASTLINA	T				4. IN 2. VOKAL ANTON DERMOTA		E	PRIPADNIK BALKANSKE- GA NARODA GLAVNO MESTO GANE			
GRŠKA ČRKA	R	SLAPOVI REKE VUOKSI NA FINSKEM					R		KAZALNI ZAIEMK RIMSKI HIŠNI BOG		
EPSKA PESNI- TEV	E	TV. NOVI- NARKA (LAVRIČ) SOLMIZ ZLOG					ZAGOZDA 100 m ²				
ZALET, ZALE- TIŠČE	N				ORJAŠKI KUŠČA- RJI						
ŽABJI UDJE	K				NAJVIŠJA GORA V TURČIJI						

IME IN PRIIMEK

PODJETJE OZ. NASLOV